

РІШЕННЯ
спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Сумського державного університету, Міністерство освіти і науки України, м. Суми прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії Чорній Світлані Вікторівні з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» на підставі прилюдного захисту дисертації «Оцінка рівня фінансової безпеки держави в контексті стабілізації соціально-економічного розвитку» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» 9 лютого 2024 року.

Чорна Світлана Вікторівна, 1996 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2019 році Сумський державний університет за освітньо-науковою програмою спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування». У 2019 році вступила до аспірантури Сумського державного університету на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

У 2021 році успішно пройшла програму «Стажування студентів в аналітичних центрах» від Міжнародного Фонду «Відродження» у партнерстві з Ініціативою відкритого суспільства для Європи. Працює аналітикою у Центрі соціально-економічних досліджень «CASE Україна» з 2021 року до цього часу.

Дисертацію виконано у Сумському державному університеті, Міністерство освіти і науки України, м. Суми. у відповідності із науковою тематикою університету та є частиною комплексних науково – дослідних робіт на тему «Формування системи забезпечення прозорості публічних фінансів як передумова боротьби з корупцією в Україні» № д/р 0118U003585; «Цифровізація та транспарентність публічних, корпоративних та особистих фінансів: вплив на інноваційний розвиток та національну безпеки» № д/р 0122U000774; «Формування інструментарію детінізації економіки України на основі каузального моделювання траєкторій взаємодії фінансових посередників» № д/р 0120U100473; «Трансформація фінансової системи та стратегічні пріоритети її розвитку» № д/р 0121U114477.

Науковий керівник Рекуненко Ігор Іванович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління імені Олега Балацького Сумського державного університету

Основні наукові положення та результати дисертаційної роботи опубліковано в 19 наукових працях, загальним обсягом 10,31 друк. арк., із яких особисто автору належить 9,1 друк арк., зокрема 1 підрозділ у колективній монографії, 6 статей у наукових фахових виданнях України, 2 статті в зарубіжних періодичних виданнях, що індексуються міжнародною наукометричною базою Scopus, 10 публікацій у збірниках матеріалів конференцій. Опубліковані роботи цілком відповідають змісту дисертації та її висновкам.

Основними з них є:

1. Чорна С. В. Аналіз векторів досліджень фінансової безпеки: бібліометричний аналіз та візуалізація. *Світ фінансів*, 2023. № 2-23, С. 125-139. DOI: 10.35774/sf2023.02.125.
2. Чорна С. В. Оцінка фінансової безпеки України: секторальний розріз та загальний рівень. *Економіка і прогнозування*, 2022. №4, С. 125-150. DOI: 10.15407/eip2022.04.125.
3. Rekunenko I., Zhuravka F., Nebaba N., Levkovych O., & Chorna S. Assessment and forecasting of Ukraine's financial security: Choice of alternatives. *Problems and Perspectives in Management*, 20(2), 2022. P. 117-134. DOI: 10.21511/ppm.20(2).2022.11.
4. Chorna S. Ukrainian cross-border migration under martial law: a challenge and threat to the financial security of the state. *Mechanism of Economic Regulation*, 1-2(95-96), 2022. P. 114-120. URL: <http://mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/view/87>.
5. Haber J., Bukhtiarova A., Chorna S., Iastremska O., & Bolgar T. Forecasting the level of financial security of the country (on the example of Ukraine). *Investment Management and Financial Innovations*, 15(3), 2018. P. 304-317. DOI: 10.21511/imfi.15(3).2018.25

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Тютюник Інна Володимирівна – голова спеціалізованої вченої ради, доктор економічних наук, доцент кафедри фінансових технологій і підприємництва Сумського державного університету підтримала дослідження Чорної С.В. та окремо відмітила актуальність теми дослідження, послідовність у викладенні теоретичного матеріалу, обґрунтування сформульованих пропозицій за результатами розрахунків. Звернула увагу на тому, що запропоновані в дисертації науково-методичні засади доведені до рівня практичних напрацювань, що свідчить про достатній високий рівень вирішення обраних авторкою завдань для дослідження. Враховуючи викладене, зробила висновок, що дослідження характеризується єдністю змісту, цільовою спрямованістю, актуальністю теми, що враховує сьогоднішні умови у військовому стані. Результати дисертації є особистим внеском авторки у сучасну економічну науку, робота відповідає всім встановленим вимогам, а Чорна С.В. відповідно заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Школьник Інна Олексandrівна – рецензент, доктор економічних наук, професор, проректорка з науково-педагогічної роботи Сумського державного університету відмітила високий рівень наукових напрацювань дисертантки, актуальність напрямів дослідження, наукову новизну одержаних результатів, їх апробацію та зв'язок дослідження з науково-дослідними темами Сумського державного університету. Наголосила, що робота є самостійним науковим дослідженням та відповідає законодавчо встановленим вимогам. Водночас, зауважила, що в розрізі проведення авторкою канонічного аналізу для оцінювання сили взаємозв'язку між

ринковими фінансовими показниками та ступенем розвитку фінансової безпеки держави доцільно було б більш детальніше зупинитися та надати ширші пояснення щодо отриманих кореляційних зв'язків та канонічних коренів між досліджуваними групами, а також використати візуалізацію для представлення результатів множинного регресійного аналізу. Однак, дані зауваження не впливають на позитивну оцінку дисертації та мають рекомендаційний характер для подальших наукових досліджень.

Дисертація Чорної Світлани Вікторівни за науковим рівнем, структурою, актуальністю, зв'язком теми з науковими планами, програмами, фундаментальними та прикладними дослідженнями, сутністю обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій та їхньою достовірністю, отриманими науковими результатами, новизною наукових положень, висновків і рекомендацій, обсягом та оформленням в повній мірі відповідає вимогам, що затверджені Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка – Чорна Світлана Вікторівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (галузь знань 07 «Управління та адміністрування»).

зв'язок дослідження з науково-дослідними темами Сумського державного університету,

Захаркіна Людмила Сергіївна – рецензент, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і підприємництва Сумського державного університету підсумувала, що оцінка рівня фінансової безпеки держави в контексті стабілізації соціально-економічного розвитку є актуальним напрямом та потребує поглиблення наукових досліджень. Особливої уваги заслуговують методичні розробки авторки, пов'язані з оцінюванням спільногого ефекту впливу основних детермінант фінансової безпеки держави, а також методичні засади оцінки рівня фінансової безпеки держави на основі мультиплікативної моделі нелінійної згортки з урахуванням їх напрямків впливу. Звернула увагу на те, що Чорній С.В. рекомендується докладніше вивчити дослідження тих авторів, які зосереджуються саме на визначені ефективних методів та інструментів оцінки безпеки держави, зауважила щодо можливості покращеної візуалізації представлення результатів бібліографічного аналізу та побудови наукометричних карт, більш докладного розкриття послідовності виконання етапів оцінки фінансової безпеки держави за Методикою міністерства економіки. Проте дані пропозиції є суб'єктивними та не впливають на високий рівень проведеного дослідження та вагомість отриманих результатів.

В цілому дисертація Чорної Світлани Вікторівни виконана на досить високому рівні, має відповідну наукову цінність і містить важливі положення для оцінки рівня фінансової безпеки держави в контексті стабілізації соціально-економічного розвитку, а її авторка заслуговує на присудження

ступеня доктора філософії з галузі знань «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Житар Максим Олегович – опонент, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів Київського столичного університету імені Бориса Грінченка вказав на значну актуальність роботи, оптимальність застосування модельного інструментарію, що використаний у дослідженні зважаючи на врахування напрямків впливу, пріоритетності й коригуванням з точки зору можливостей і ризику. Зміст дисертації свідчить, що серед здобутків авторки цікавим є науково-методичний підхід щодо оцінювання взаємозв'язку основних детермінант фінансової безпеки держави, шляхом визначення спільного ефекту впливу між ринковими фінансовими показниками та ступенем розвитку фінансової безпеки держави, враховуючи їх вплив після початку повномасштабної війни в Україні.

Дискусійним і цікавим для подальших досліджень залишається питання використання загального показника тіньової економіки як індикатора ефективності роботи Бюро економічної безпеки; також апробація мультиплікативної моделі оцінки фінансової безпеки на прикладі інших держав; та доповнення аналізу ефективних підходів, методів та інструментів до протидії ризикам та загрозам ефективних систем країн світу та механізмів їх впровадження в національну систему. В цілому, дисертація Чорної С.В. виконана на високому рівні, має наукову цінність і містить важливі напрацювання для розвитку теоретичних положень та практичного значення оцінки рівня фінансової безпеки держави в контексті соціально-економічного розвитку, а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Маслій Олександра Анатоліївна – опонент, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» зазначила про високий рівень підготовки та грунтовність проведеного дослідження. Віддаючи належне науковій та практичній цінності розробок авторки щодо оцінки рівня фінансової безпеки держави, зауважила, що доцільно було б надати додаткові пояснення та розкрити заходи і методи щодо попередження та мінімізації загроз в представленому механізмі забезпечення фінансової безпеки держави, а також додатково представити критерії відбору індикаторів для мультиплікативної моделі оцінки фінансової безпеки України. Однак дане зауваження жодним чином не впливає на позитивну оцінку дисертаційного дослідження, зміст та оформлення якого відповідає всім встановленим вимогам, а Чорна С.В. заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Результати відкритого голосування:
«За» - 5 членів ради,
«Проти» - 0 членів ради
«Утримались» - 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Чорній Світлані Вікторівні** ступінь доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Голова спеціалізованої
Вченої ради
9 лютого 2024 р.

Тютюник І.В.